

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН СОНГУУЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БОЛОН ХАМТ ӨРГӨН
МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛИЙН ТӨСЛҮҮДИЙН ХЭЛЭЛЦЭХ ЭСЭХ ТАЛААРХ ТӨРИЙН
БАЙГУУЛАЛТЫН БАЙНГЫН ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2023 оны 04 дүгээр
сарын 12-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн А.Адъяасүрэн

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Их Хурлын гишүүн О.Цогтгэрэл, Д.Ганбат нар 2023 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн хэлэлцэх эсэх асуудлыг Төрийн байгуулалтын байнгын хороо 2023 оны 04 дүгээр сарын 12-ны өдрийн хуралдаанаараа хэлэлцлээ.

Хууль санаачлагч сонгуулийн мажоритар тогтолцооны сонгогчдын санал гээгддэг гажуудлыг засахын тулд сонгуулийн холимог тогтолцоог хуульчилж, төрийн эрх мэдлийг ард түмэн төлөөлөгчөөрөө дамжуулан хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлэх шаардлагатай гэж үзэж хуулийн төслийг боловсруулсан байна.

Хуулийн төсөлд сонгуулийн тогтолцоог холимог байхаар тусгаж, тойргоос 48, жагсаалтаар 28 хүн сонгохоор, жагсаалт хуваарилахад улс нэг зарчим баримтлах, тойрогт хамгийн олон санал авсан нэр дэвшигч ялах ба нийт сонгогчийн 28 хувиас доош хувийн санал авсан тохиолдолд дахин санал хураалт явуулах, тойрог болон жагсаалтад зэрэг нэр дэвшихийг хориглох, нам, эвслээс нэр дэвшиж байгаа нийт нэр дэвшигчдийн 40-өөс доошгүй хувь нь аль нэг хүйсийнх байх, жагсаалт нээлттэй байх, санал өгсөн иргэн бэхэн тэмдэглэгээ заавал хийлгэх зэрэг нэмэлт, өөрчлөлтийг оруулахаар тусгасан байна.

Байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Нямбаатар хуулийн төсөлд тусгасан тойргоос 48, жагсаалтаар 28 хүн сонгох зохицуулалт хэр оновчтой талаар, одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийг боловсронгуй болгох, хуулийн хэрэгжилтийн явцад гарсан зарим зөрчлийг арилгах зохицуулалтыг тусгасан эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Сарангэрэл Улсын Их Хурлын сонгуульд тойргоос сонгогдох гишүүдийн тоо намын жагсаалтаар сонгогдох гишүүдийн тооноос өндөр байгаа үндэслэлийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Тогтохсүрэн нийт сонгогчийн 28 хувиас доош хувийн санал авсан тохиолдолд дахин санал хураалт явуулах босго, тойрогт ногдох нийт мандатын 50 буюу түүнээс дээш хувьд нэр дэвшүүлж, суудал авсан байх хуулийн шаардлагын талаар, төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд тусгагдсан “Бүх шатны сонгуулийн өмнөх жилийн төсвийг батлахдаа оюутан, сурагчдад тэтгэлэг, тусламж өгөх, цалин, тэтгэвэр, тэтгэмж нэмэх, нийгмийн халамж хамгааллийн төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэхийг хориглох” зохицуулалт нь Улсын Их Хурлын улсын төсвийг хэлэлцэн батлах онцгой бүрэн эрхэд халдаж буй эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ш.Адъяаа нам тухайн нэр дэвшигчийг нэр дэвшүүлээгүй тохиолдолд бусад намаас Улсын Их Хуралд нэр дэвших асуудлыг хэрхэн зохицуулсан талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Пүрэвдорж улс төрийн намд 3 буюу түүнээс дээш хувийн санал авсан байх босго тавьсан үндэслэлийн талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Сүхбаатар хуулийн төслийн зарим зүйл, заалт

хоорондоо зөрчилтэй эсэх, улс төрийн намд 3 буюу түүнээс дээш хувийн санал авсан байх босгын ач холбогдолын талаар асуулт асууж, хариулт авсан болно.

Мөн Улсын Их Хурлын гишүүн С.Амарсайхан нийгмийн төлөөлөл бүрийг тэгш хангах, зарим нэр дэвшигч тухайн сонгуулийн жил эхлэхэд төрийн албанаас чөлөөлөгдөх зохицуулалтыг эргэн харах, тэгш оролцох, сонгох, сонгогдох эрхийг хангах, сонгуулийн тойргийг томсгох талаар тус тус саналаа илэрхийлсэн болно.

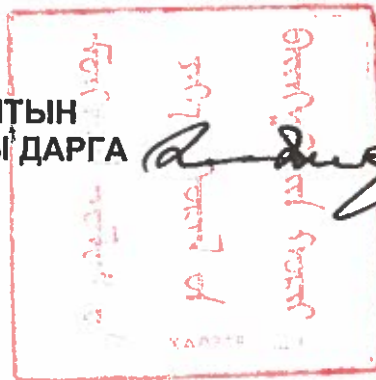
Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэх эсэх асуудлыг Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх буюу 57.1 хувь нь дэмжиж, чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэх нь зүйтэй гэж үзсэн болно.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг хэлэлцэх эсэх талаарх Төрийн байгуулалтын байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

**ТӨРИЙН БАЙГУУЛАЛТЫН
БАЙНГЫН ХОРООНЫ ДАРГА**

Н.ЭНХБОЛД